

Kommentarer til DØR-rapport efteråret 2022

Økonomisk politik

SMVdanmark er enig med formandskabet i, at finanspolitikken i 2022 burde være strammere. Dermed er der ikke plads til yderligere lempelser for at imødegå effekter af stigende priser på bl.a. energi uden samtidig at foretage stramninger for at reducere den økonomiske aktivitet.

For 2023 har regeringen fremlagt et finanslovsforslag, som hverken er decideret lempelig eller stram. SMVdanmark deler den opfattelse med formandskabet, at der er væsentlige argumenter for både en strammere og mere lempelig finanspolitik, og at den planlagte finanspolitik skal balancere de forskellige hensyn, herunder risiko for yderligere inflationspres og risiko for kraftige tilbageslag i realøkonomien og dermed beskæftigelsen.

I den forbindelse noterer vi, at tilbageslaget forventes at ramme nogle dele af økonomien kraftigt. Finanslovsforslaget indebærer en nedjustering i anlægsbudgetterne. Det samme gør sig gældende i kommuner og regioner. Formandskabets forventninger om rentestigninger og et realt boligprisfald på 20 pct. resulterer i en fremskrivning med et realt fald i boliginvesteringerne på hhv. 10,0 pct. og 10,8 pct. i 2023 og 2024. Det giver samlet et meget kraftigt tilbageslag for specifikke brancher. Hertil kommer en forventet negativ udvikling i erhvervsinvesteringerne i samme periode. Udsigterne til en meget kraftig økonomisk opbremsning på specifikt bygge- og anlægsområdet bekymrer SMVdanmark. På dette område virker den økonomiske politik ikke tilstrækkeligt balanceret.

For at undgå skadevirkningerne af en for kraftig opbremsning inden for bygge og anlæg ser SMVdanmark behov for at kalibrere de finanspolitiske stramninger, så de tager hensyn til det kommende tilbageslag i aktivitet og beskæftigelse i bl.a. byggeriet. For at undgå en samlet lempelse vil det være oplagt at reducere den offentlige beskæftigelse, hvilket vil have en direkte aktivitetseffekt.

SMVdanmark finder det nyttigt, at formandskabet behandler emnet inflation, så vi kan få en mere kvalificeret økonomisk debat om bl.a. sammensætning og årsager. Derfor ville det også være formålstjenligt, hvis formandskabet eksplicit og gennem analyser havde forholdt sig til den hidtidige pengepolitik fra såvel FED som ECB. Selvom det virker åbenlyst, at "Cost Push" fra ikke mindst energiprisstigninger kan forklare en stor del af det kortsigtede inflationspres, så oplever vi prisstigninger bredt på varer og tjenesteydelser. Dette kan potentielt kobles til både stigninger i pengemængder og forventningsdannende signaler fra hhv. FED og ECB. En eksplicit behandling af pengepolitikken siden 2019 ville derfor være logisk, når formandskabet analyserer udviklingen i inflation.

I forbindelse med analyserne af inflationen bemærker formandskabet, at der er tegn på, at danske virksomheder ikke har medvirket til at øge inflationen gennem højere markupper. Der er derimod tegn på det modsatte, hvorved virksomhedernes faldende markupper har reduceret inflationen. Samme indikationer finder SMVdanmark i vores analyser af udviklingen i dækningsgraden i forskellige brancher. Der kan være flere årsager til denne situation, herunder blandt andet fastpriskontrakter og forventninger om snarligt prisfald.

Konkrete anbefalinger

SMVdanmark er enig med formandskabet i kritikken af den politiske detailregulering på klimaområdet, da det fordyrer den grønne omstilling og dermed reelt modvirker grundlaget for Danmarks påvirkning på den samlede klimaudledning i verden. Formandskabet har tidligere bemærket, at rabatten for udledninger fra mineralogiske processer medfører en meromkostning på 1 mia. kr., mod at ca. 800 arbejdspladser bliver fastholdt. Det er klart over 1 mio. kr. pr. arbejdsplads. Til sammenligning ligger den gennemsnitlige aflønning af ansatte i branchen Betonindustri og teglværker på ca. ½ mio. kr. Samtidig bemærkes det, at rabatten vil give et tilsvarende tab af arbejdspladser andre steder i økonomien, hvor offentligheden i mindre grad er på fornavn med virksomhederne. Når formandskabet samtidig vurderer, at afgiftsrabatten og CCS-tilskuddet ikke reducerer den langsigtede risiko for lækage væsentligt, så taler det kraftig for en politik med ensartede CO₂-afgifter og færre subsidiebaserede støtteordninger. SMVdanmark stiller sig også kritisk overfor de 7 mia. kr., der er afsat til endnu ikke definerede støtteordninger. Det kan skabe kontraproduktive incitamenter, hvis virksomheder afventer mulige støttemuligheder. Sidst bemærker formandskabet behovet for klimaregnskaber for de enkelte landbrugsbedrifter. SMVdanmark anerkender behovet for at få realiseret reduktionerne, men erfaringerne med lignende redskaber gør det magtpålgende at understrege de potentielle udfordringer med bureaukrati, hvilket bør håndteres allerede i planlægningen. Risikoen for øget bureaukrati nævnes desværre ikke af formandskabet.

SMVdanmark er ligeledes enig i betragtningerne vedrørende afgiftslettelser på energi. For at få en strukturforbedring giver det mening at lette afgifterne, men det er betinget af, at lettelserne er permanente.

Formandskabet noterer det utilfredsstillende beregningsgrundlag for særskatten på finansielle virksomheder. SMVdanmark er enig i kritikken, og vi noterer os, at overvæltning af skatten i første led rammer små- og mellemstore virksomheder hårdere end store virksomheder. Skatten giver derfor anledning til et konkurrenceevnetab særligt for SMV'erne, hvilket er u hensigtsmæssigt fra et konkurrenceperspektiv.

SMVdanmark kvitterer positivt for analyserne vedrørende tilbagetrækningsreformer. De konstaterede partnereffekter tyder på, at tilbagetrækningsreformer er mere potente i forhold til arbejdsudbudseffekter end først antaget. Denne pointe er også vigtig i diskussionen om svækket indeksering af tilbagetrækningsalder, fordi de negative effekter på arbejdsudbuddet af tidligere efterløns- og pensionsalder må forventes at være større end Finansministeriet normalt baserer sig på.

Slutteligt er der en opfordring fra SMVdanmark: Der er behov for et særskilt fokus på bureaukrati. Bureaukrati lægger beslag på arbejdskraft, som alternativt kunne være brugt til produktive formål. Det er et åbenlyst problem i tider med mangel på arbejdskraft. Det er også med til at reducere produktiviteten og dermed velstanden. Det til trods er diskussionen om skadevirkninger af regler, indberetninger og bureaukrati ikke noget, der fylder i den økonomiske debat. Vi mangler analyser af omfanget, tidsforbruget og effekterne på produktiviteten af de stigende regelmængder og bureaukrati. Blandt eksempler på kommende regulering og bureaukrati, der kan få væsentlige effekter, kan nævnes ESG-rapportering, klimaberegninger af nybyggeri og godkendelsesbureaukrati i forbindelse med

støtteordninger. En supplerende pointe er dog, at reguleringen øges bredt og kontinuerligt. Derfor denne opfordring til at formandskabet tager emnet op i en kommende rapport eller alternativt i forbindelse med rapporten *Produktivitet 2023*.